

3^η Διημερίδα Ε.Ε.Ν.ε-Θέμα
ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟ

*Το υποκειμενικό στοιχείο των αδίκων
στα φορολογικά αδικήματα*

Φορολογική Παραβατικότη

- Φοροαποφυγή
- Φοροδιαφυγή
- Φορο-υπερημερία

Υπερασπιστικοί Ισχυρισμοί

-η έλλειψη δόλου

- η πτώχευση του κατηγορούμένου

- η συνδρομή κατάστασης ανάγκης που αποκλείει τον καάδικο

- η συγγνωστή νομική πλάνη

- η πραγματική πλάνη

Φορολογικά Αδικήματα

α.17 Ν.2523/97 – Αδίκημα φοροδιαφυγής για την παράλειψη υποβολής ανακριβούς δήλωσης στη φορολογία εισοδήματος:

«Όποιος προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή φόρου εισοδήματος, εισοδήματα από οποιαδήποτε πηγή, παραλείποντας να υποβάλει υποβάλει δήλωση, ανακριβή δήλωση, τελεί αδίκημα φοροδιαφυγής στη φορολογία εισοδήματος».

α.18 Ν.2523/97 – Αδίκημα φοροδιαφυγής για μη απόδοση η ανακριβή παρακρατούμενων φόρων, τελών ή εισφορών:

«Όποιος προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή του φόρου προστιθέμενης αξίας εργασιών....δεν αποδίδει ή αποδίδει ανακριβώς ή συμψηφίζει αυτούς, καθώς κατη φορολογική αρχή με την παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών...»

α.66 ν.4174/2013 – Εγκλήματα φοροδιαφυγής:

Ο δόλος στα φορολογικά αδικήματα

ΑΠ 1231/2011: «Στις ως άνω διατάξεις...περιγράφεται η υποκειμενική υπόσταση των οικείων οποία η παράλειψη υποβολής ή η υποβολή ανακριβούς δήλωσης φόρου εισοδήματος, ή η απόδοση στο Δημόσιο του φόρου προστιθέμενης αξίας κλπ στοιχειοθετείται μόνο αν ο φόρος «προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή φόρου εισοδήματος» ή προκειμένου να αποφύγει προστιθέμενης αξίας ή να πληρώσει λιγότερο φόρο. Από τη χρήση της θέσης «προκειμένου, συνάγεται ότι στις περιπτώσεις αντές διαπλάθεται έγκλημα υπερχειρισμού πρόστασης (έγκλημα σκοπού) και ο φορολογούμενος πρέπει να ενεργεί με υπόθεση 27 παρ.2 ΠΚ) και συγκεκριμένα θα πρέπει με την πράξη της υποβολής ανακριβούς δήλωσης υποβολής δήλωσης ή με τη μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση φόρου προστιθέμενες αξίας, εισοδήματα, γνωρίζοντας, έστω και με την έννοια του ενδεχόμενου δόλου, και επιδιώκοντας πληρωμή του φόρου εισοδήματος ή του φόρου προστιθέμενης αξίας. Αν δεν υπάρχει ο ανωτατός πρόσωπο του φορολογουμένου, δεν πληρούται η υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος και αδικήματα των άρθρων 17 και 18 του ανωτέρω νόμου. Επομένως, Θα πρέπει στην απόφαση για τις ανωτέρω πράξεις να περιέχεται πλήρης και αιτιολογία..κυρίως όμως να αιτιολογείται ο συγκεκριμένος σκοπός

Ο δόλος στα φορολογικά αδικήματα

ΑΠ 1231/2010: «Όσο αφορά το δόλο που απαιτείται κατά το άρθρο 26 παρ.1 της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος και συνίσταται, σύμφωνα με το ιδίου Κώδικα, στη θέληση παραγωγής των περιστατικών που κατά το νόμο απαραξιόποινης πράξης δεν υπάρχει ανάγκη, κατά τούτο, ειδικής και εμπεριστατωμένης ενυπάρχει στην παραγωγή των περιστατικών και προκύπτει απ' αυτή, όταν συγκεκριμένη περίπτωση δεν αξιώνει πρόσθετα στοιχεία για την ύπαρξη του δόλου ενδεχόμενου, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση του εγκλήματος της παραβολής παρ.1 του Ν.2523/1997, για το οποίο η περί τούτου (δόλου) κρίση περιέχεται

Ο δόλος στα φορολογικά αδ

ΑΠ 225/2015: «Επίσης, δεν αιτιολογείται επαρκώς, με αναφορά συγκεκριμένη γνώση του αναιρεσείοντος ότι η απόδοση των παρακρατούμενων φόρων ήταν αναποτελεσματική σκοπός αυτού επελεύσεως του εγκληματικού αποτελέσματος αποφυγή παρακρατούμενων φόρων, ενόψει της ιδιότητας του ως αναπληρωματικού διοικητικού καθιστά ενδεχόμενο να μη γνωρίζει όσα γνωρίζει ο πρόεδρος και ο διευθύνων εταίρειας, μη αρκούσης της τυπικής επανάληψης των προϋποθέσεων της σκεπτικός όσο και στο διατακτικό «προκειμένου να αποφύγει την παρακρατούμενων φόρων».

Ο δόλος στα φορολογικά αδ

ΑΠ 1678/2008 – Ακυρότητα Κλητηρίου Θεσπίσματος: «Από τη χρήση της στο κείμενο του νόμου συνάγεται ότι και στην περίπτωση αυτή διαπλάθεται υποκειμενικής υποστάσεως (έγκλημα σκοπού) και ο φορολογούμενος πρέπει να βαθμού (άρθρο 27 παρ.2 ΠΚ) και συγκεκριμένα, θα πρέπει με την πράξη της υδήλωσης για την απόδοση στο Δημόσιο του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, να γνωρίζοντας, έστω και με την έννοια του ενδεχόμενου δόλου, και επιδιώκοντας πληρωμή του. Επομένως θα πρέπει και στο κλητήριο θέσπισμα ο συγκεκριμένος πληρωμής ΦΠΑ και λοιπών φόρων αφενός να εξειδικεύεται στην πληρωμής ΦΠΑ ή Φόρου Κύκλου Εργασιών ή παρακρατούμενων και επιρροητικών αφετέρου να περιγράφεται ρητά και με σαφήνεια, αφού πρόκειται για υποκειμενικής υπόστασης του αδικημάτος.....Ειδικότερα, στο κλητήριο θέσπισμα η ανακριβώς τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία πληρούν την υποκειμενικής υπόστασης του αδικημάτος και δη όσον αφορά στο έγκλημα φοροδιαφυγής με την παράλειψη υποβολής ανακριβούς δήλωσης εισοδήματος, δεν αναφέρεται το στοιχείο «τα πληρωμής φόρου εισοδήματος» όσον αφορά δε στο έγκλημα της φοροδιαφυγής

ΦΠΑ

ΑΠ 358/2016: «...να γνωρίζει και να επιδιώκει να αποφύγει την πληρωμή του

ΜονΠλημμΘεσσαλ 14813/2013: «....προέκυψε από τα ως άνω αποδεικτικά κατηγορούμενος επιθυμώντας να καταβάλει το παραπάνω ποσό, που από αντικατέβαλε εμπρόθεσμα, καθόσον η επιχείρηση τυπογραφείου που διατηρεί με την οποία δέχθηκε πλήγμα από την οικονομική κρίση το 2011, αφού της οφείλονται ανείσπειας από την παραγωγή της σε περίοδο πενταετίας, ύψους 700.000 ευρώ, τα οποία εξέδωσε σε αγοραστές πελάτες της μεν να μην εισπράξει το αντιστοιχούν σε αυτά ποσό του ΦΠΑ και αφετέρου να προσφέρει στο Δημόσιο, υπέβαλε στις 28-8-2013 αίτημα για ρύθμιση της οφειλής αυτής στην οποίο έγινε δεκτό και ο κατηγορούμενος έχει ήδη καταβάλει τρεις από τις 47 απαιτούμενες δόσεις βάση τα παραπάνω από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι η ενήργηση με δόλο αλλά και με σκοπό να αποφύγει την πληρωμή φόρου παλλά αντίθετα είχε την πρόθεση να τον καταβάλει και από αντικειμενική».

Μη απόδοση (μη) εισπραχθέντος Φ

ΠεντΕφΑθηνών 3313/2011: «Πρέπει όμως να κηρυχθεί αθώος της μη καταχρονικό διάστημα από 1-10-1998 έως 31-12-1999, καθόσον ο φόρος αυτός, η συνιστά ποινικό αδίκημα, είναι εκείνος που προκύπτει από τις πραγματικής επιτηδευματία και όχι εκείνος που προσδιορίζεται θεωρητικά (εξωλογικά) τελενταίος δεν αποτελεί ΦΠΑ αλλά στην πραγματικότητα, οικονομική κύρωση αρμόδια φορολογικά όργανα. Σε κάθε περίπτωση δεν αποδίδεται στον καταχρονικό διάστημα 1998-1999, η παράλειψη υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ, όπως στον έτονς 2000, αλλά ότι οι υποβληθείσες ήταν ανακριβείς, άποψη στην οποία κατόργανο, διότι ο κατηγορούμενος δεν επέδειξε τα παραστατικά των πωλήσεων του από την άποψη αυτή να μην αποδεικνύεται το μέγεθος του παρακρατηθέντος ποσού και συνακόλουθα η τέλεση του συγκεκριμένου αδικήματος».

Ομοίως και η ΜονΕφΚακΠειρ 487-504/2014

Εικονικά Τιμολόγια

α.19 Ν.2523/97 – Αδίκημα φοροδιαφυγής για πλαστά, εικονικά ή νοθευτοιχεία, καθώς και για μη εφαρμογή διατάξεων του Κ.Β.Σ.:
«Όποιος εκδίδει πλαστά ή εικονικά φορολογικά στοιχεία, καθώς και όποιος φορολογικά στοιχεία ή νοθεύει τέτοια στοιχεία, ανεξάρτητα από το αν διαφεύγει φόρος, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών»

α.66 παρ.5 Ν.4174/2013 «Όποιος εκδίδει πλαστά ή εικονικά φορολογικά στοιχεία, όποιος αποδέχεται εικονικά φορολογικά στοιχεία ή νοθεύει τέτοια στοιχεία, αν διαφεύγει ή μη την πληρωμή φόρου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον

ΑΠ 1028/2012: «Από τη διάταξη του άρθρου 19 παρ.1 εδ.α' υπό την ισχύ τελεσθείσα η εν προκειμένω φοροδιαφυγή, για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος απαιτείται....υποκειμενικώς...δόλος, ο οποίος περιλαμβάνει τη γνώση, **έστω και αμφιβολίας**, της πλαστότητας ή της εικονικότητας των φορολογικών στοιχείων ή

Μη καταβολή χρεών προς τ

α.25 Ν.1882/1990: «Οποιος δεν καταβάλει τα βεβαιωμένα στις δημόσιες υπηρεσίες (ΔΥΟ) κατά τα τελωνεία χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά προδικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου το διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης:..

ΑΠ 65/2013: «Το έγκλημα της παραβάσεως του άρθρου 25 Ν. 1882/1990 που είναι πλημμέλη ποινή φυλακίσεως (άρθρο 18 Π.Κ.), προϋποθέτει δόλο (πρόθεση), αφού δεν καθορίζεται υπό του υπαιτιότητας. Εντεύθεν και δεν απαιτείται ειδική αιτιολογία του δόλου ούτε και στην καταδικάσθηκε για την παράβαση του άρθρου 25 παρ. 1 Ν. 1882/1990 και είχε κηρυχθεί αδικήματος σε κατάσταση πτωχεύσεως, τα δε χρέη προς το Δημόσιο βεβαιώθηκαν μετά την κήρυξη και στην περίπτωση αυτή, ο δόλος εξυπακούεται ότι ενυπάρχει, στην θέληση παραγγελίας περιστατικών που απαρτίζουν την έννοια της αξιόποινης αυτής πράξεως, ενώ δεν νομικαστηρίου να απαντήσει σε συναφή προς τα άνω ισχυρισμό του κατηγορούμένου, εφ' όσον ακατά τις διατάξεις των άρθρων 170 παρ. 2 και 333 παρ. 2 Κ.Π.Δ., αλλά αρνητικός της κατηγορίας Α.Π. 492/2011, Α.Π. 722/2010, Α.Π. 422/2010).» (ΑΠ 323/2011, ΑΠ 852/2011, ΑΠ 191/2013,

Πτώχευση + Φορολογικά Αδικήματα

ΑΠ 990/2012, ΑΠ 659/2011: Η πτώχευση του οφειλέτη ασκεί έννομη επιρροή στην ευθύνη του υποχρέου, **υπό την προϋπόθεση** ότι η κήρυξη της πτώχευσης έλαβε βεβαίωση του χρέους ή **το ληξιπρόθεσμο αυτού**, εν όψει του ότι, το μεν ιδιοκτήτης της διοικήσεως της πτωχευτικής έταιρης ως προς την ομάδα των πιστωτών κάθε δικαιοπραξία αυτού που αφορά περιουσία, το δε κατ'άρθρο 679 αρ.4 του ΕμπΝ καθιερώνεται ποινική ευθύνη περίπτωση πληρωμής των πιστωτών του μετά την ημέρα παύσεως των πληρωμών.

ΑΠ 1045/2013, ΑΠ 204/2013, ΑΠ 704/2012: Εφόσον δεν προκύπτει ποια πτωχευτικής διαδικασίας μετά το έτος που κηρύχθηκε αυτή και ποια ήτοι εταιρείας όταν κατέστησαν ληξιπρόθεσμες οι οφειλές της, ώστε να κριθεί αν πληρωμής των χρεών ο κατηγορούμενος, δεν αίρεται ο δόλος.

Πτώχευση + Φορολογικά Αδικήματα

ΑΠ 2618/2008 (εμμέσως):

- **Αν ο φορολογούμενος δήλωσε ο ίδιος στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου προβεί στην πληρωμή των χρεών του τότε η οφειλή φόρου που αφορά το μεταβατικό περιόδο δεν επικαλύπτεται από δόλο.**
- **Αν όμως η κήρυξη της κατάστασης πτώχευσης του έγινε με αίτηση που αποδειχθεί ότι ο φορολογούμενος μολονότι δεν ήταν σε θέση να εξοφλήσει τους δανειστές του, δραστηριότητα του και λόγω μη πληρωμής τους κηρύχθηκε σε πτώχευση με πρωτοβουλία κάποιου από τους δανειστές του, τότε η πτώχευση δεν επηρεάζει τα αδικήματα που τυποποιούνται στα άρθρα 17 και 18 ν.2523/1997.**

Πτώχευση + Φορολογικά Αδικήματα

ΑΠ 168/2012: «...δεν αιτιολογείται ειδικώς και εμπεριστατωμένως η συνδρομή δόλου του κατηγορουμένου, διότι ενώ το δικαστήριο, προς αντίκρουση σχετικά με την κατηγορίας ισχυρισμού, δέχθηκε ότι η παραπάνω Ανώνυμη Εταιρεία κηρύχθηκε πτώχευσης με ημερομηνία παύσεως των πληρωμών της ... (ήτοι προς της βεβαιώθηκε ότι ο κατηγορούμενος δεν είχε την προστούτωση εξουσίας διοικήσεως της επομένως αποφασίσασας εταιρείας δεν είχε τη δυνατότητα να εξοφλήσει τα επίδικα χρέη....)» αντή, ερμήνευση και εφήρμοσε εσφαλμένα τις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις....»

Αθώωση λόγω νομικής πλάνης

ΤριμΕφΚακΠειρ 540/2014 έγιναν δεκτά τα εξής: «...Σε κάθε, δε, περίπτωση, να μην καταλογιστεί, θα πρέπει η νομική πλάνη του δράστη να είναι συγγνωμένη από την ικανότητα να διακρίνει το ουσιαστικό άδικο της συγκεκριμένης συμπεριφοράς και αν εξαντλούσε τις όποιες δυνατότητες του, ακόμη και αν κατέβαλε κάθε δυνατό προκειμένω, είναι γεγονός ότι ο κατηγορούμενος Ε.Μ. τελούσε σε συγγνωστή νομική παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς του, αγνοούσε δηλαδή, δικαιολογημένα των πραγμάτων αγοραπωλησία των επίδικων ακινήτων, μπορούσε να θεωρηθεί αγοραπωλησίας ακινήτων κατ'άρθρο 28 παρ.2 του Ν.2238/1994. Το δε συγγενές αυτής του πλάνης, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, αφού η διάταξη του άρθρου Ν.2238/1994, ήταν μία διάταξη περιορισμένης πρακτικής εφαρμογής επί σειράς μάρτυρας κατηγορίας κατέθεσε περί αυτού), άγνωστη ακόμη και σε ειδήση νομικούς και φορολογικούς κύκλους. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό, ότι μηδημοσιεύματα αναφέρονται σε αναδρομικούς ελέγχους αγοραπωλησιών ακινήτων κατά την τελευταία δεκαετία, προκειμένου οι ελεγκτικές αρχές, εφαρμόζοντας εκάστη ανω νομοθετική διάταξη, να επιβάλουν πρόστιμα σε όσους πούλησαν ακόμη και

Αθώωση λόγω νομικής πλάνης

ΜονΠλημΠειραία 469/2013 :Αθώωση κατηγορουμένου για μη καταβούμενη από την Αρχή Δημόσιο λόγω συγγνωστής νομικής πλάνης, εφόσον είχε ασκήσει προσαναστολής κατά των σχετικών πράξεων της φορολογικής αρχής και εύαιτήσεις αναστολής. Ειδικότερα «Ο κατηγορούμενος δεν ήταν υπόχρεος αναφερόμενου χρέους, λόγω αναστολής της είσπραξης του, σύμφωνα με την αποφάσεις αναστολής εκτέλεσης των διοικητικών πράξεων, προ του ληξιπρόθεσμού της, δικαιολογείται το συγγνωστό της πλάνης του: αίροντας τον καταλογισμό αποκλείοντας το δόλο του. Με βάση τα ανωτέρω γίνεται πλέον φανερό ότι ο τέλεσης του αδίκημα για το οποίο κατηγορείται και πρέπει να κριθεί ατιμώρητος πρόσωπο του συγγνωστής νομικής πλάνης κατ'άρθρο 31 παρ.2 ΠΚ.»

Αθώωση λόγω κατάστασης ανάγκης (

ΜονΠλημΡεθύμνης 3938/2013: «...καθίσταται σαφές ότι κατά το χρονικό διάστημα
κατηγορούμενος συνεπής με τις φορολογικές υποχρεώσεις του, αντιμετώπιζε
υγείας που είχαν θέσει σε άμεσο και παρόντα κίνδυνο τη ζωή του και σωματική
την αντιμετώπιση των οποίων έπρεπε να υποβληθεί σε δαπανηρές ιατρικές επεμβάσεις
από την εργασία του. Αποτέλεσμα τούτων ήταν να μειωθούν κατά πολύ τα εισοδήματά του
αποχής από την εργασία του κατά τα ανωτέρω, αλλά και να υποβληθεί σε μείωση της περαιτέρω αποτέλεσμα να αδυνατεί να ανταποκριθεί στις φορολογικές του υποχρεώσεις
το αδίκημα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο. Ωστόσο, η βλάβη που προκαλείται από την καταβολή των οφειλών του προς το Δημόσιο, ήταν κατά το είδος καταστατικά κατώτερη από την βλάβη που απειλήθηκε, ήτοι την απώλεια της σωματικής του ακεραιότητας. Επομένως, εφόσον ο κίνδυνος ήταν αναπότρεπτος
πρέπει να κηρυχθεί αθώος λόγω συνδρομής κατάστασης ανάγκης που προκαλείται από την εργασία του

Ελαφρυντικές Περιστάσεις (84 παρ.2)

ΑΠ 364/2013: Απόρριψη ελαφρυντικού προτέρου εντίμου βίου καθώς δεν αρμητρώο ούτε η συνήθης συμπεριφορά. Απόρριψη και των ελαφρυντικών της μαζικής συμπεριφοράς και των μη ταπεινών αιτίων.

Αναγνώριση του ελαφρυντικού της ειλικρινούς μετάνοιας λόγω μερικούς οφειλόμενων χρεών ≠ ΑΠ 21/2014: Δεν αρκεί η ανεπιτυχής προσπάθεια ρύθμισης, αλλά **θα έπρεπε να έχει καταβάλει έστω και μέρος της οφειλής του**

ΑΠ 253/2013: Αναγνώριση της ελαφρυντικής περίστασης της ειλικρινούς καταβολής μέρους του χρέους και υπόδειξης ακινήτου προς κατάσχεση (α.84 παρ.2δ'ΠΚ)

ΑΠ 1231/2011, ΑΠ 1717/2010: Αναγνώριση της ελαφρυντικής περίστασης αιτίων (α.84 παρ.2β'ΠΚ)

ΑΠ 210/2014: Αναγνώριση της ελαφρυντικής περίστασης **της μετέπειτα καταβολής** μέρους του χρέους (α.84 παρ.2ε'ΠΚ)

ΑΠ 851/2013: Αναιτιολόγητη απόρριψη της ελαφρυντικής περίστασης της μετέπειτα καταβολής μέρους του χρέους (α.84 παρ.2ε'ΠΚ)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ LLM

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ